

Jan Dolinowski
duchowny – pszczelarz
konstruktor i patriota

Sławomir Sobolewski

Jan Dolinowski
duchowny – pszczelarz
konstruktor i patriota

Wydawnictwo 2014

(C) Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Hańskiej
(C) Wydawnictwo TAWA Taurogiński Waldemar

Opracowanie edytorskie
Waldemar Taurogiński

Fotografie
Jarosław Respond, Sławomir Sobolewski
oraz ze zbiorów Gminnego Ośrodka Kultury w Hańsku

Korekta
Danuta Makaruk

Projekt okładki, skład
Marta Kordas

Publikację wydano na zlecenie
Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Hańskiej

Wydawca
Wydawnictwo TAWA Taurogiński Waldemar
22-100 Chełm, pl. Łuczkowskiego 15
tel. 82 565 69 09, kom. 508 389 764
www.tawa.pl
e-mail: poczta@tawa.pl

ISBN 978-83-62638-19-2

*Boże Ty dałeś swojemu ludowi
św. Ambrożego za pośrednika
wiecznego zbawienia, spraw
prosimy Cię, aby święty, który
na ziemi był dla nas mistrzem
życia, wstawał się za nami w niebie.
Przez Chrystusa Pana Naszego.
Amen*

(Modlitwa Ewangeliczna do św. Ambrożego
– patrona pszczelarzy)

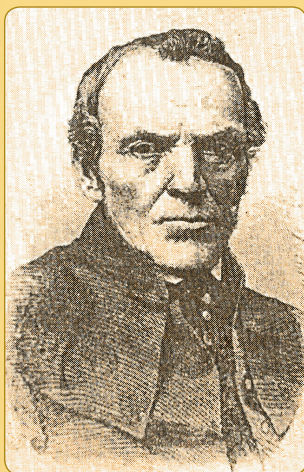
Znając dorobek życia tak wielkiej postaci, jaką był ks. Jan Dolinowski, nie sposób byłoby nie uhonorować tej zasłużonej dla społeczeństwa, ojczyzny i rozwoju pszczelarstwa osoby. Z inicjatywy lokalnych pasjonatów i pszczelarzy, przy wsparciu Wójta Gminy Hańsk, Gminnego Ośrodka Kultury w Hańsku, Nadbużańskiego Związku Pszczelarzy w Chelmie i Kościoła Unickiego w Kostomłotach, postanowiono zorganizować Dzień Pszczelarza w Hańsku poświęcony ks. Janowi Dolinowskiemu. Pierwszy Dzień Pszczelarza w Hańsku odbył się 14 sierpnia 2005 r., a następnie został wpisany na stałe w kalendarz imprez organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Hańsku. Od 2009 r. w organizowaniu ww. święta bierze czynny udział Stowarzyszenie Pszczelarzy Lubelskich w Lublinie. Uroczystości rozpoczynają się tradycyjnie św. w obrządku bizantyjsko-słowiańskim, celebrowaną przez ks. Parafii Unickiej w Kostomłotach, a w ostatnich latach są poprzedzane konferencją naukową o tematyce pszczelarskiej. Ostatecznym etapem prac, zmierzających do uhonorowania tej Wielkiej Postaci, było odsłonięcie pomnika na skwerku przed kościołem w Hańsku i otwarcie Izby poświęconej ks. Janowi Dolinowskiemu w budynku Zespołu Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Hańsku w dniu 15 lipca 2012 r. podczas festynu Dzień Pszczelarza.

Chcąc uhonorować tę postać, pszczelarze z Gminnego Koła Pszczelarzy w Urszulinie, w dniu 27 kwietnia 2008 r., podjęli uchwałę dotyczącą zmiany nazwy swojego koła na Gminne Koło Pszczelarzy im. ks. Jana Dolinowskiego w Urszulinie.

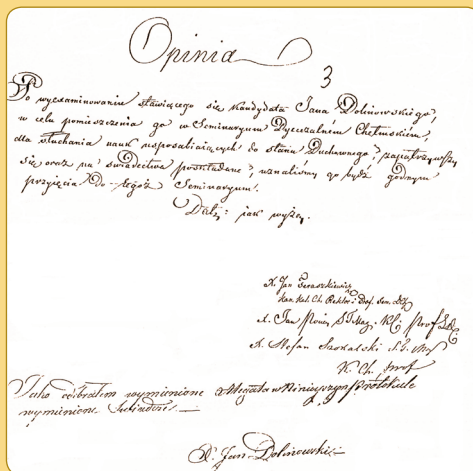
Jan Dolinowski - życie i dokonania

Roku pańskiego 1814 piętnastego maja, w miejscowości Hańsk, kołbece słynnego rodu Hańskich herbu Korczak, przyszedł na świat Jan Dolinowski.

Ojciec jego Szymon (Symeon) był proboszczem parafii obrządku bizantyjsko-słowiańskiego w Hańsku. Jako człowiek wykształcony prowadził dodatkowo wykłady z teologii w grekokatolickim parochialnym seminarium duchownym w Chelmie. Matka jego, Paraskewia Praksesta z Gruszeckich, była córką grekokatolickiego duchownego, Bazylego Gruszeckiego, proboszcza z Cycowa.

Jan Dolinowski

Opinia z przystąpienia do egzaminu w seminarium duchownym

Gdy miał sześć lat, umarł mu ojciec (31.05.1820 r.). W okresie 1820-1821 posługę duszpasterską w Hańsku pełnił dodatkowo jego dziadek, Bazyl Gruszecki, który dojeżdżał z Cycowa. Po śmierci ojca matka jego wyszła za mąż jako 32-letnia kobieta za grekokatolickiego duchownego, Onufrego Aresztowicza, który po otrzymaniu święceń kapłańskich, w 1821 r., przyjął parafię w Hańsku, początkowo jako administrator, a następnie jako proboszcz po zmarłym Szymonie (Symeonie) Dolinowskim.

Pierwsze nauki Jan Dolinowski zaczął pobierać w szkole Ojców Pijarów w Chełmie, a następnie w latach 1826-1830 w szkole wojewódzkiej w Lublinie. W latach 1831-1832 kontynuował naukę w dziedzinie leśnictwa w Szkole Rolniczej i Leśnej w Marymoncie pod Warszawą. Nie dane jednak było mu ją ukończyć. Prawdopodobnie pod wpływem swojego ojca chrzestnego, ks. biskupa Felicjana Szumborskiego – prałata kapituły chełmskiej, podjął naukę w greckokatolickim parochialnym seminarium duchownym w Chełmie.

W dniu 1 grudnia 1832 r. stanął przed komisją kwalifikacyjną, pod przewodnictwem ks. Jana Teraszkiewicza, rektora i profesora ww. uczelni. Po ukończeniu studiów teologicznych i otrzymaniu święceń kapłańskich, w 1836 r., ożenił się z Teklą z Pociejów, córką duchownego z Posadowa koło Tyszowiec. W 1837 r. przyjął funkcję administratora parafii Cyców, a następnie proboszcza, którą pełnił do 1857 r.

Cały czas, oprócz pracy duszpasterskiej, poświęcał się swojemu zamiłowaniu – pszczelarstwu. Doskonalił znajomość języków obcych, by pogłębiać wiedzę dotyczącą osiągnięć w dziedzinie chowu pszczół w innych krajach. Studiował opracowania francuskie, włoskie, niemieckie, angielskie i rosyjskie. W Cycowie założył swoją pierwszą pasiekę i powoli ją rozbudował do dość dużych rozmiarów, rozpoczął także pracę nad udoskonaleniem konstrukcji ula, zakładał sady owocowe.

W dniu 7 maja 1844 r. pożar strawił w Cycowie kościół, plebanię oraz pozostałe budynki probostwa. Niezrażony tym, mimo ciężkich warunków polityczno-ekonomicznych, zaczął powoli odbudowywać to, co zostało stracone. W ciągu czterech lat, tj. do 1848 r., udało się ks. Dolinowskiemu wznieść budynek plebanii i budynki gospodarcze, tj.: stodołę, oborę, stajnię, spichlerz, wozownię, szopy. Budowy nowej świątyni ks. Dolinowskiemu nie udało się rozpocząć, ani też jego następcy ks. Pawłowi Łąckiemu. Ukończona została w 1868 r., po 24 latach od dnia pożaru za posługi ks. Waleriana Charłampowicza, a oficjalnie oddana wiernym w 1870 r.

W okresie epidemii cholery z narażeniem życia, śpieszył chorym z pomocą, niosąc im pocieszenie duchowe i w miarę możliwości, pomoc materialną. Za zasługi te został odznaczony Złotym Krzyżem Kapłańskim.

Dojeżdżał również do Wereszczyna w okresie, gdy parafia ta nie miała swojego duszpasterza.

Znając i obserwując wady i zalety poznanych uli, ks. Jan Dolinowski zdawał sobie sprawę z tego, że tylko połączenie metody rojnej z miodną może stworzyć idealny ul przynoszący wiele korzyści. Był przekonany, że *ul pałacowy ks. Dzierżona niczem innym nie jest, jak tylko ulepszonym naszym pnieniem rojnym stojakiem [...]*. Podobnie *ul miodny zwany przewiewnym Anglika Nutta, niczem innym nie jest, jak tylko wielce ulepszonym naszym pnieniem leżakiem*. Skonstruował ul snozowy [...], będący syntezą ula Nutta i ula Dzierżona, przystosowany do gospodarki miodnej i rojnej. Około 1850 r. Jan Dolinowski zbudował ul łączący w sobie zalety obu tych uli. Był to ul podobny do ula Nutta, ale o znacznie wyższej skrzynce rodnej, będącej stojakiem Dzierżona z trzema kondygnacjami snoz. Dwa dolne rzędy plastrów tworzyło gniazdo, górny zaś był maga-

Wirówka jednoramowa Ul ks. Jana Dolinowskiego, otwierany od góry

zynem miodowym. Jesienią magazyny zdejmowano, a pustą przestrzeń wypełniano słomą lub mchem. Skrzynki boczne, oddzielone od środkowej blaszanymi, odsuwany na czas pożytku szybrami, były otwierane z góry i wentylowane podobnie jak w ulu Nutta [...]. Udało mu się połączyć obie metody miodową i rojną, czego nie było w przypadku ula Dzierżona i Nutta. W swojej książce pt. *Chów pszczół w ścisłym połączeniu*

metody rojnej z miodną w stosownym na ten cel urządzonym ulu zalecającym się najłatwiejszym rozmnażaniem rojów, oraz wydatkiem największej ilości najczystszej miodu i wosku tak opisuje ks. Jan Dolinowski swoje osiągnięcie w konstrukcji ula: *Urządzenie ula, sposób użycia i jego zalety*. Ul, [...] składa się z trzech, każda osobno oddzielić się mogących, na wspólnej podstawie ustawionych skrzynek [...]. Z tych, skrzyńka środkowa [...] jest to właściwy ul rodny, wyłącznie dla mnożenia się pszczoł przeznaczony. Dwie zaś skrzyńki skrajne [...] przeznaczone jedynie na skład miodu i tak są urządzone, iż można je chłodzić przewiewem czyli wentylacją. Między środkową a skrajnymi skrzyńkami, osadzone są szyby z blachy cynkowej całkowitej, zamykające komunikację pomiędzy ulem rodny [...] i skrzyńkami przybocznymi [...]. Jeżeli się wyjmą obydwie szyby, [...] otworzy się przejście ze skrzynek skrajnych do środkowej. I wtedy wszystkie trzy, jedną tylko całość, czyli jeden ul stanowić będą. Przeciwnie, gdy się wsuną na powrót szyby po ścianach bocznych ula rodnego [...] każda skrzyńka tworzyć będzie osobną całość. Na koniec, jeżeli wsunie się jeden tylko szyber, cały ul podzielony zostanie na dwie nierówne części, [...]. Skrzyńka środkowa czyli ul rodny [...] zamyka się deską całkowitą [...] w sztorcowe szpony opatrzona, wchodząca w wyrobiony felc w brzegach ula, umocowana do brzegów tegoż czterema haczykami żelaznymi [...]. Ten składa się z trzech ścian [...] razem ze sobą w cynk, czyli zamek szczelnie na klej spojonych. Dołem ul ten jest otwartym, listwami [...] grubemi spojony [...]. Urządzenie wewnętrzne ula jest takie same, jakie się znajduje w ulach Dzierżona [...]. Podobnie i w tym ulu wewnątrz, znajdują się w ścianach bocznych w położeniu poprzecznym wyrobione fugi czyli wycięcia [...]. Te służą do wsunięcia deseczek [...], do których pszczoły plastry woskowe przymocowują. Wyrobionych fug i ułożonych czyli wsuniętych w nich deseczek znajduje się w ulu trzy rzędy, [...] to dwa rzędy przedzielające ul na dwie farchy czyli komory, stanowią w tymże ulu główne mieszkanie pszczoł zimą i latem. Trzeci rząd deseczek od urzędu drugiego [...] stanowi trzecią komorę wyłącznie w tym ulu na miód przeznaczoną [...] skrzyńkę skrajną miodną, składającą się z trzech tylko ścian [...]. Czwarty bok jest otwarty, którym do ula rodnego przystawiony zostaje [...]. Położone deseczki [...] końcami swymi spoczywają na

wyrobionym felcu tychże listewek [...] dno, na którym trzy skrzynki razem, w jedną całość ul składające, stoją. Długość jej i szerokość, równa jest długości i szerokości tychże skrzynek.

Nie przerywając swoich prac konstruktorskich i wykorzystując wcześniejsze swoje osiągnięcia, w oparciu o ul Hubnera, około 1854 r., udało się ks. Dolinowskiemu stworzyć pierwszy na ziemiach polskich i jeden z pierwszych na świecie ul ramowy, otwierany od góry. *Konceptcja jego była prosta: przedłużył górne beleczki ramek o tzw. „wąsy” w celu swobodnego zawieszenia ich na ścianach lub felcach ula, umieścił ramki w futerale, czyli po prostu w skrzynce przypominającej dawne kuferki z zaokrąglonymi u góry wiekami umocowanymi na zawiasach, a poza tym powiększył ul o dwie „przystawki” z obu stron, stanowiące miodnię. W środkowej części, dwukrotnie wyższej, mieściła się rodnia. W tej części także pszczoły zimowały. Boczne „przystawki”, oddzielone od części środkowej metalowymi „szybrami”, otwierane były kolejno, w miarę jak pszczoły dochodziły wiosną do odpowiedniej siły i gdy zaczynał się obfity pożytek. Magazyny miodne były oddzielone od części rodnej zatworami zaopatrzonymi w szpary przesłonięte w okresach bezpożytkowych blaszanymi szybrami.* Ks. Dolinowski był pierwszym konstruktorem ula magazynowego (rojnego) przystosowanego do gospodarki rojnej. Składał się z dwu skrzynek spiętych haczykami. W ścianach między skrzynkami znajdowały się 4 szpary umieszczone jedna nad drugą w odstępach 2.5 cm. Zasuwane czasowo specjalnymi zasuwkami. Ciągłe pracując nad rozwiązaniami konstrukcyjnymi ula, zastosował z czasem zawiasy przy zaokrąglonym wieczku, dzięki czemu był on otwierany jak kufer bez potrzeby zdejmowania go. Na wystawie krajowej w Łowiczu, zorganizowanej w 1859 r., przez Towarzystwo Rolnicze Królestwa Polskiego ul ks. Jana Dolinowskiego otrzymał wielki medal srebrny, a na krajowych wystawach rolno-przemysłowych w latach 1867 i 1874 uznany został przez konferencję pszczelarzy Królestwa Kongresowego za najlepszy. Z czasem stał się on prototypem ula warszawskiego. Adam Mieczysławski, znany wydawca i przyjaciel ks. Dolinowskiego, tak o tym pisał w roku 1860 w książce *Dobry pszczolarz: Ks. Jan Dolinowski zamieszkały w Guberni Lubelskiej, usilny zwolennik ula ramowego Hubnera, czytając wiele pochlebnych zaleceń o metodzie Dzierżona oraz Nutta*

i zważywszy, że Dzierżon ma na celu głównie sztuczne tworzenie rojów, czyli jest wyobrazicielem metody rojowej, a Nutt odwrotnie – nie żąda rojów, a chce otrzymać co więcej miodu czy wosku, czyli jest wyobrazicielem metody miodowej, doświadczając obu tych systemów pojedynczo, we własnym pszczolniku, zapragnął obie te idee czyli raczej oba te systemy połączyć w jedno i udało mu się. Pierwszy ul tego typu na świecie skonstruował amerykański badacz życia pszczół Lorenzo Lorraine Langstroth, w 1851 r.

W podręczniku akademickim znajduje się następująca informacja na temat ula ks. Dolinowskiego: [...] zupełnie oryginalny ul został skonstru-

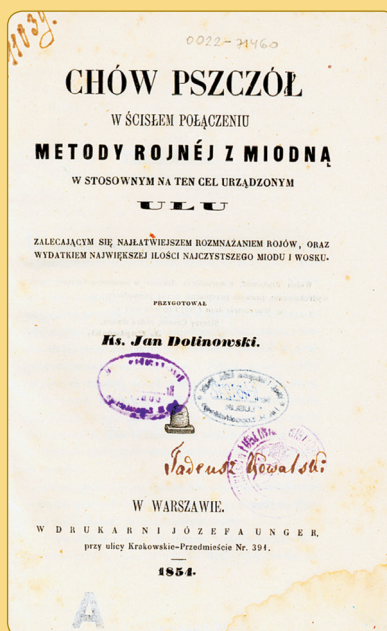
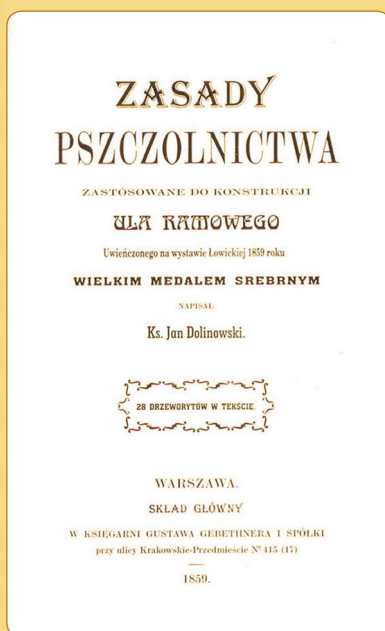

Awers i rewers wielkiego medalu srebrnego

owany w Polsce przez ks. Jana Dolinowskiego. Ul ten [...] miał stosunkowo dużą pojemność, a dzięki zastosowaniu grubych ścian i odpowiedniej izolacji gniazda stanowił pomieszczenie, w którym pszczoły mogły doskonale zimować. W okresie letnim można było odślaniać specjalne wietrzniki, zapewniające dobrą wentylację gniazda. Był on też jednym z pierwszych w świecie uli ramowych [...]. Pokazany na wystawie rolniczej w Łowiczu (1859) zdobył ogólne uznanie i wkrótce rozpowszechnił się w centralnej części kraju, a później nawet w Rosji [...]. Ks. Jan Dolinowski, konstruktor pierwszego polskiego ula ramowego, a przy tym wybitny nauczyciel pszczelnictwa [...]. Dzięki dobrej znajomości literatury światowej [...] wiedział, że wydajność pasiek można podnieść jedynie przez zastosowanie ula o wyjmowanych ramkach. Opublikował wiele artykułów w czasopismach wychodzących w ówczesnym Królestwie Polskim, a wzorowa jego pasieka stała się celem wycieczek pszczelarzy.

Po raz drugi srebrny medal został przyznany za prezentację ula ramowego ks. Jana Dolinowskiego, w 1884 r., w Odessie na Ukrainie, rosyjskiemu pszczelarzowi – Krywcowi.

Zdobytą wiedzę teoretyczną, potwierdzoną praktyką zawodową ks. Jan Dolinowski dzielił się z innymi. Pisał artykuły z dziedziny pszczelarstwa, które zamieszczane były w: „Tygodniku Rolniczo-Przemysłowym”, „Gazecie Rolniczej”, „Korespondencu Rolniczym”, „Roczniku gospodarstwa krajowego” i „Wieńcu”. Jako wybitny specjalista w dziedzinie pszczelarstwa brał czynny udział w licznych konferencjach, prowadził wykłady w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie pod Warszawą. Został również zaproszony na warsztaty naukowe w 1853 r. do dziedzica i pszczelarza, Ordegi w Strzegocinie pow. Łęczycy. W 1854 r. wydał w Warszawie pierwszą swoją książkę *Chów pszczół w ścisłym połączeniu metody rojnej z miodną w stosownym na ten cel urządzonym ulu, zalecającym się najłatwiejszym rozmnażaniem rojów oraz wydatkiem największej ilości naj-*

Strony tytułowe książek Jana Dolinowskiego

czystszeo miodu i wosku. Dzieło to zostało przełożone na język niemiecki przez Albina Kohna już w 1859 r. W 1859 (1860) r. wydał swoją drugą książkę pt. *Zasady pszczolnictwa, zastosowane do konstrukcji ula ramowego*. Książka ta została przetłumaczona na język rosyjski przez A. Mieczynskiego i język niemiecki – przez A. Kohna w 1861 r. Pozycja *Zasady pszczolnictwa*, po uzupełnieniu przez innych autorów, została wydana po raz drugi w 1875 r., ale pod zmienionym tytułem *Pszczolnictwo praktyczne, czyli chów pszczół w ulu ramowym zastosowanym do naszego klimatu przez księdza Jana Dolinowskiego z ulepszeniami praktycznych pszczelarzy*. Praca ta została przetłumaczona na język rosyjski i niemiecki, co było nie lada osiągnięciem dla księdza Jana Dolinowskiego.

Po śmierci swojego ojczyrna, ks. Onufrego Aresztowicza, w 1857 r. parochia grekokatolickiej parafii w Hańsku, rozporządzeniem ks. biskupa Bełskiego Jana Teraszkiewicza z dniem 22 kwietnia 1857 r. ks. Jan Dolinowski został mianowany administratorem parafii Hańsk, a nie proboszczem, do nominacji której, nie miał prawa. W dniu 22 grudnia 1859 r. Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych Zarząd Interesów Obrządku Grecko-Unickiego w Warszawie w swojej decyzji przychyliła się do prośby Biskupa Administratora Diecezji Chełmskiej i wyraziła zgodę na powierzenie księdzu Janowi Dolinowskiemu obowiązków proboszcza w Hańsku. Przyjęła też i wyraziła zgodę na prezentę udzieloną księdzu Janowi Dolinowskiemu przez miejscową kollatorkę, Marię Okęcką, na beneficjum w Hańsku. Przeprowadzając się do Hańska, zabrał ze sobą nie tylko ukochaną pasiekę, ale i część drzewek owocowych z założonych sadów, by na nowym miejscu nadal prowadzić prace badawcze w pasiece nad dalszym ulepszeniem ula. W pracach przy pasiece pomagał mu najstarszy syn Szymon, który z czasem stał się doskonałym pszczelarzem. Jako gorący patriota często narażał się władzom carskim, np. chowając zmarłych w obrządku grekokatolickim a nie prawosławnym, czy też zmieniając wezwanie modlitwne z *wszystkich prawosławnych chrześcijan na prawowiernych chrześcijan* (*На великомъ входъ священникъ долженъ былъ говорить къ народу; „вспѣхъ васъ православныхъ христіанъ да помянетъ Господъ Богъ”*). *Такъ и было дѣйствительно до 1857 года, когда опредѣленный админи-*

страторомъ Ганскаго прихода Янъ Долиновскій, съ разрѣшенія ли высшаго начальства, или же по собственному вдохновенію, успѣлъ замѣнить на великомъ входѣ слово: „православныхъ” словомъ „правовѣрныхъ” и такъ поступалъ во все время своего служенія).

Na wielkim wejściu ksiądz powinien powiedzieć do zebranych: *Niech was prawosławnych chrześcijan Pan Bóg błogosławi*. Tak było naprawdę do 1857 r., kiedy wyznaczony administratorem parafii Hańsk – Jan Dolinowski z pozwolenia wyższych zwierzchników lub własnego postanowienia zamienił na wielkim wejściu słowo „prawosławnych” na „prawowiernych” – tak postępował przez cały czas swojej posługi.

Należy podkreślić, że okres, w którym przyszło żyć ks. Janowi Dolinowskiemu, był niezwykle trudny dla Polski. Po rozbiorze rosyjskie władze carskie, oprócz wzmożonej rusyfikacji ziem polskich, za wszelką cenę dążyły do likwidacji kościoła rzymskokatolickiego i unickiego, którego duchownym był ks. Jan Dolinowski, a które były ostoją polskości. J. Siemaszko twierdził, że *Prosty lud stanie się prawosławnym tak szybko, jak szybko jego duchowieństwo stanie się prawosławnym*. W Diecezji Chełmskiej, w której mieszkał i pracował ks. Jan Dolinowski, władze carskie napotkały jednak na największy opór, gdzie ludność wszelkimi możliwymi sposobami i metodami broniła się przed przejściem na wiarę prawosławną. Represje popowstaniowe nękały społeczeństwo polskie, a w szczególności duchownych obrządku rzymsko- i greckokatolickiego. Za złamanie różnego rodzaju zakazów groziły kary grzywnien, więzienia i zsyłki na Syberię. Bolesław Prus w nowelce *Z ziemi chełmskiej* opisuje jedną z nich. Całkowita kasacja unii, której już ks. Dolinowski nie doczekał, nastąpiła w 1875 r.

Tragiczny finał powstania styczniowego i jego upadek, wytężona praca, szalone tempo życia, szykany i prześladowania ze strony zaborcy za wielki patriotyzm i przynależność do kościoła unickiego osłabiły tytana pracy do tego stopnia, że zaniechał z czasem prawie całkowicie pracy pasiecznej, nie był w stanie też w ostatnim czasie sprawować Najświętszej Ofiary. *Подъ старось о. Долиновскій сдѣлался язвѣражительнымъ, часто болѣлъ и вслѣдствіе этого рѣдко когда священнодѣйствовалъ; послѣдніе три года передъ смертію не служилъ почти ни*

Dąb pomnik poświęcony ks. Janowi Dolinowskiemu

одной обьдни [...] (W podeszłym wieku o. Dolinowski zrobił się drażliwy, często chorował wskutek czego rzadko sprawował obrzędy religijne; ostatnie trzy lata przed śmiercią nie odprawił żadnej mszy św. [...]).

W okresie tym z pomocą pośpieszył mu administrator parafii unickiej w Wereszczynie ks. Józef Kolbus.

Ks. Jan Dolinowski narażony władzom carskim za swoją działalność polityczno-kapłańską skazany został wraz z kilkoma swoimi parafianami na zesłkę na Syberię. Lecz w tym przypadku los okazał się dla ks. Jana Dolinowskiego miłosierny. Zmarł przed aresztowaniem 10.01.1875 r.

Dzięki jego osiągnięciom nastąpił nie tylko na terenie Polski, ale i w Europie, potężny rozwój sztuki pszczelarskiej. Stan pasiek powiększał się błyskawicznie, wzrastała wydajność miodu z pnia.

Ul, skonstruowany przez ks. Jana Dolinowskiego, stał się początkiem prac nad jego modernizacją. Ulepszyli nieco ten sam ul: syn Jana Dolinowskiego, Piotr Szymon, również światły pszczelarz, a w latach 1872-1873 kierownik pasieki doświadczalnej Stowarzyszenia Pszczelarzy Polskich na Czystym koło Warszawy, i Adam Mieczynski – redaktor „Gazety Rolniczej”- serdeczny przyjaciel konstruktora. Dali oni podwójną skrzynię futerał w celu jeszcze lepszego ocieplenia, sporządzili ruchome dno, dodali wylot z tyłu i zmienili nieco wymiary ramek. Za te ulepszenia Piotr Szymon Dolinowski otrzymał na warszawskiej wystawie rolniczej w r. 1874 list pochwalny.

Ks. Jan Dolinowski, który na ziemiach polskich zapoczątkował badania nad konstrukcją ula, zyskał sobie oprócz wielu naśladowców. Należeli do nich: Adam Mieczynski, Ferdynand Waśniewski, Gustaw Gebethner, Adam Tarkowski, Wincenty Wachowski, Józef Jakowicki. Po pewnych zmianach, wprowadzonych przez Jana Ramoszyńskiego, i ulepszeniach dokonanych przez Kazimierza Lewickiego stał się ulem typu warszawskiego, który możemy oglądać do dziś.

O zasługach ks. Jana Dolinowskiego pisał L. Karłowicz: *W ciągu kilkunastu lat ogromnie powiększył się stan pasiek, jak również zmieniła się ich jakość [...]. W okolicy Łęcznej, Milejowa, Trawniki, Bogdanki i w wielu znacznie dalej położonych miejscowościach pszczelarstwo stało się ulubionym zajęciem w licznych dworach, plebaniach i gospodarstwach chłopskich, zbiory*

miodu podniosły się wielokrotnie. W Rysiu, jak podaje „Gazeta Lubelska” z r. 1879, w pasiece Gustawa Tosińskiego było w r. 1864 zaledwie 13 pni zwykłych kłód i dzierzonów, po 15 latach były już 343 pnie, w tym Dolinowski – 150, z boku dostępnych – 75, galicyjskich – 50, reszta to ule różne polskie i zagraniczne. Podobnie było w Nadrybiu, w pasiece Bogdanowicza, właściciela Bogdanki, w Łęcznej u księdza Wrzesińskiego, w Piotrowicach w majątku Tymieckiego, w Krzczonowie u księdza Więckowskiego i u wielu innych pszczelarzy wzorujących się na metodach pracy ks. Dolinowskiego. Także w Galicji zaczęto stosować tu i ówdzie te ule [...]. Robert Nabelak z Żółkwi, sekretarz Towarzystwa Pszczelarskiego w tej miejscowości, Ferdynand Kułakowski z Chorościca – uczeń Lubienieckiego, Mikołaj Łysy z Bieniewa na Podolu wysoko cenili ten typ ula, zanim nie przyszły nowe, lepsze rozwiązania. Od ula Dolinowskiego, zmienionego nieco przez Ramoszyńskiego, bliska już była droga do dalszych ulepszeń, jakich dokonał Kazimierz Lewicki, którego ul z późniejszymi modyfikacjami przetrwał do dziś w wielu miejscowościach naszego kraju.

Lipiec

W kółko, w kółko
Lataj pszczołko,
Słodkie miody w ule znoś.
W polach, lasach, nad krynicą,
Kwiatów mała jałmużnico,
O słodczy kroplę proś!

W kółko, w kółko
Lataj Pszczołko!...
Dobra macierz z ziemi tej;
Choć ją chwastem wiatr zasiewa,
Choć się chmurzy niebo w górze,
Choć ją chłoszczą gromy, burze -
Ona w kwiaty miód rozlewa
Na osłodę dziatwie swej...

W kółko, w kółko
Lataj pszczołko,
Wszędy, wszędy kwiatów w bród,
Kwitną lipy, kwitną błonie
Kwitną ludzkie serca w lonie -
Zbieraj pszczołko miód

(P. Stachewicz „Tygodnik Ilustrowany”, 1886)

Literatura

1. Seniuk Bronisław, *Zarys dziejów Gminy Hańsk*, Chełm 2010.
2. Osiak Franciszek, Ks. Jan Dolinowski-pszczelarz doskonały, „Pszczelarstwo”, nr 7 i 8/1958.
3. Karłowicz Leon, Ks. Jan Dolinowski i jego ul, „Pszczelarstwo”, nr 12/1986.
4. *Polski Słownik Biograficzny*, Polska Akademia Nauk, 1935.
5. *Encyklopedia Pszczelarska*, Jerzy Wilde (red.), 2013.
6. Śladkowski Wiesław, *Pod zaborami 1795-1918 [w:] Dzieje Cycowa, Cyców* 2010.
7. Dolinowski Jan, *Chów pszczół w ścisłym połączeniu metody rojnej z miodną w stosownym na ten cel urządzonym ulu zalecającym się najłatwiejszym rozmnażaniem rojów, oraz wydatkiem największej ilości najczystszeo miodu i wosku.*
8. R. Wróblewski, *Polskie Pszczelarstwo*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1991.

Pszczoły

Na naszą lipę, na nasz sad
Ten pszczelny naród lata rad.
Ledwo obrzaśnie ranny świt,
Brzęczą pszczołeczki, cyt... cyt... cyt

A w naszym sadzie ziela w bród
Będzie to, będzie biały miód.
W starej pasiece zbraknie sit,
Brzęczą pszczołeczki, cyt... cyt... cyt.

Na naszej lipie kwiecia dość,
Nazbiera miodu złoty gość
I nas obdzieli i sam syt,
Brzęczą pszczołeczki, cyt... cyt... cyt

(Maria Konopnicka)

Pomnik ks. Jana Dolinowskiego w Hańsku

Dni Pszczelarza - Gmina Miodem Pachnąca

Od 10 lat, w miesiącach letnich, w lipcu lub w sierpniu, organizowany jest przez Wójta Gminy Hańsk, Gminny Ośrodek Kultury w Hańsku, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Hańskiej w Hańsku i Nadbużański Związek Pszczelarzy w Chełmie – **Dzień Pszczelarza** w Hańsku, przemianowany w 2009 roku na Lubelsko-Nadbużański Dzień Pszczelarza w Hańsku. Obecnie Dni Pszczelarza organizowane są w trzecią niedzielę lipca.

Na program uroczystości składają się: część oficjalna, połączona często z konferencją popularno-naukową, msza święta, odprawiana w obrządku bizantyjsko-słowiańskim w kościele parafialnym w Hańsku, oraz część artystyczno-rozrywkowa. Uroczystego otwarcia i powitania zaproszonych gości dokonuje rokrocznie gospodarz gminy – Wójt Gminy Hańsk Marek Kopieniak.

W części otwierającej uroczystość, wygłaszane były, przez znakomitych pszczelarzy, działaczy pszczelarstwa i pracowników naukowych instytutów pszczelarstwa, referaty okolicznościowe. W trakcie pierwszego Dnia Pszczelarza w 2005 roku okolicznościowe przemówienie dotyczące postaci ks. Jana Dolinowskiego: *Ksiądz J. Dolinowski – Pszczelarz Doskonały* wygłosił Prezes Nadbużańskiego Związku Pszczelarzy w Chełmie – Marek Słupczyński, który w roku następnym opowiadał o *Roli i znaczeniu pszczelarstwa w gospodarce narodowej*. W 2007 roku referat okolicznościowy pt. *Pszczoly – wzorowa społeczność* prezentował miejscowy pszczelarz Franciszek Panasiuk.

Pierwszą konferencję naukową o tematyce pszczelarskiej przygotowano w 2009 roku podczas V Lubelsko-Nadbużańskiego Dnia Pszczelarza. Objęła ona dwa referaty:

- *Od ks. Jana Dolinowskiego do współczesności* – dr inż. Krzysztof Olszewski (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie),
- *Wymiana matek i poddawanie matek pszczeleli* – Cezary Kruk (Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego).

W roku następnym zorganizowano kolejną konferencję i zaprezentowano następujące referaty:

- *Dobre pożytki pszczele kluczem do wysokich zbiorów w pasiece* – dr Zbigniew Kołtowski,

Nadbużański Związek Pszczelarzy w Chełmie i Wójt Gminy Hańsk

ZAPRASZAJĄ

w dniu 14.08.2005 r. do Hańska

na

DZIEŃ PSZCZELARZA

*poświęcony pamięci ks. Jana Dolinowskiego,
kapłana unickiego, wybitnego przyrodnika,
zasłużonego dla pszczelarstwa polskiego.*

Program obchodów:

12⁰⁰ Msza Święta w kościele parafialnym w Hańsku,
w celebracji której weźmie udział proboszcz parafii
unickiej z Kostomłot oraz zaśpiewa chór parafialny
kościół unickiego.

13³⁰ Oficjalne otwarcie:

◆ Wystąpienie Prezydenta Polskiego Związku
Pszczelarzy,

◆ Występy zespołów artystycznych,

◆ Pokaz wirowania miodu połączony z degustacją.

■ Ponadto będzie można obejrzeć kopię dokumentów
dotyczących ks. Jana Dolinowskiego ◆ wystawę sprzętu
pszczelarskiego ◆ i innych eksponatów.

■ Będzie też możliwość zakupu miodu bezpośrednio
od pszczelarzy ◆ spróbować miodów pitnych ze Spółdzielni
„Apis” w Lublinie ◆ oraz zjeść smaczną grochówkę.

ZAPRASZAMY

– *Dokąd zmierzamy – konieczne zmiany. Przypuszczalny kierunek rozwoju polskiego pszczelarstwa* – dr inż. Krzysztof Olszewski (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie).

W trakcie konferencji odbyła się promocja książki pt. *Pszczela Symfonia* – autorstwa Aldona Dziecioła.

Siódma edycja popularnego Święta Pszczelarza w Hańsku odbyła się w 2011 roku i tradycyjnie rozpoczęła ją konferencja naukowa o tematyce pszczelarskiej. Referat *Aktualne reformy nowoczesnego pszczelarstwa* wygłosił pracownik Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Pszczelej Woli, Cezary Kruk.

W dniu 15 lipca 2012 roku odbył się VIII Dzień Pszczelarza poświęcony, podobnie jak i w poprzednich latach, pamięci ks. Jana Dolinowskiego, zasłużonego dla rozwoju nie tylko polskiego pszczelarstwa. Głównym punktem części oficjalnej uroczystości było odsłonięcie pomnika i otwarcie izby ks. Jana Dolinowskiego. Referat pt. *Wydajność rodzin pszczelich* wygłosił pracownik Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Pszczelej Woli, Cezary Kruk. W przerwie wręczono certyfikaty dla pszczelarzy. Na holu GOK-u można było obejrzeć prace dzieci ze szkół podstawowych, biorących udział w IV konkursie pt. „Pszczelarstwo w oczach dziecka”, a następnie w kościele parafialnym pw. św. Rajmunda odbyła się multimedialna prezentacja *Całun Turyński*, zaprezentowana przez dr. hab. Wojciecha Zająca z Państwowej Akademii Nauk w Krakowie, zaś o godzinie 12.00 dokonano uroczystego otwarcia Izby Regionalnej Ziemi Hańskiej, w skład której weszła izba poświęcona pamięci ks. Jana Dolinowskiego. W dalszej części uroczystości uhonorowane zostały osoby za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pszczelarstwa oraz działające na rzecz jego rozwoju. Najwyższe odznaczenie pszczelarskie, przyznane przez Zarząd Główny Polskiego Związku Pszczelarskiego w Warszawie, statuetkę ks. Dzierżona otrzymał Ryszard Szwędrowski – Prezes Koła Pszczelarzy we Włodawie. Medale ks. Dzierżona otrzymali: Marek Kopieniak – Wójt Gminy Hańsk, ks. Stanisław Dadas, Barbara Mazurek-Puacz – prezes Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Hańskiej w Hańsku, regionaliści z Hańska: Sławomir Sobolewski i Jarosław Respond oraz Aldon Dziecioł ze Stowarzyszenia Twórców

WÓJT GMINY HAŃSK
GMINNY OŚRODEK KULTURY W HAŃSKU
STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW ZIEMI HAŃSKIEJ
STOWARZYSZENIE PSZCZELARZY LUBELSKICH W LUBLINIE
NADBUŻAŃSKI ZWIĄZEK PSZCZELARZY W CHELMIE

ZAPRASZAJĄ NA VII FESTYN

„Dzień Pszczelarza” w Hańsku

poświęcony pamięci ks. Jana Dolinowskiego

dn. 17.07.2011 r. (niedziela) godz. 16⁰⁰

W programie:

- ⌚ 10⁰⁰ - Sala widowiskowa GOK w Hańsku:
Konferencja naukowa o tematyce pszczelarskiej
- ⌚ 14⁰⁰ - Msza święta w kościele parafialnym w Hańsku z udziałem ks. Zbigniewa Nikoniuka
proboszcza parafii unickiej w Kostomłotach.
- ⌚ 16⁰⁰ - Festyn (plac przy remizie OSP w Hańsku)
Zespół instrumentalno-wokalny z GOK w Hańsku
Zespół „ISKRA” z Powiatowego Ośrodka Wsparcia w Włodawie
Program dla dzieci – B. Górską z Włodawy
Zespół wokalny „SENIORKI” z DK w Dubecznie
Kapela „HAŃSZCZANIE” z GOK w Hańsku
Zespół „KRAM” z DK w Dubecznie
Kabaret „MIMIKA” z Lublina
Grupa żonglerska „MALI WYTRWALI” z Zaliszcza
Zespół taneczny „AVANTE” z Ukrainy
Wybory MISS festynu
Grupa „RICCO” - Music Band z Chelma
- ⌚ 21⁰⁰ - Koncert gwiazdy disco „MASTERS” - znany z hitu „Żono moja”
- ⌚ 22¹⁵ - Pokaz sztucznych ogni
- ⌚ 22³⁰ - Zabawa taneczna pod chmurką z zespołem „AVENIS”

Imprezy towarzyszące:

- ⌚ Konkursy: „Wiedzy o pszczołach”, „Wypieki z miodu”, „Najsmaczniejszy miód z pasieki”
- ⌚ Gastronomia – Bufet – Grill – Lody – Wata – Popcorn – Kukurydza – Miód Pitny
- ⌚ Rozrywka: Wesołe miasteczko - Siłomierz – Zjeżdżalnia

PATRONI

Kultury Nadbużańskiej. Osoby zasłużone dla pszczelarstwa uhonorowano medalami, przyznanymi przez Koło Pszczelarzy im. K. Lewickiego w Łukowie, oraz wręczono złote i brązowe odznaki Polskiego Związku Pszczelarskiego, dyplomy zawodowych pszczelarzy i mistrzów pszczelarstwa. Tego dnia odbyło się symboliczne, „powtórne”, odsłonięcie pomnika poświęconego ks. Janowi Dolinowskiemu. Uroczystość została podyktowana obradami XIX Kongresu Europejskiej Federacji Związków Pszczelarzy APISLAWIA, który odbywał się w dniach 19-23 września 2012 roku w Pszczelej Woli i połączony był z Ogólnopolskimi Dniami Pszczelarza. Na uroczystość przyjechały delegacje pszczelarzy z Białorusi i Ukrainy, na czele z: Prezydentem Polskiego Związku Pszczelarzy – Czesławem Korpysą i Prezesem Stowarzyszenia Pszczelarzy Lubelskich – Zbigniewem Jankiewiczem. Następnie zebrani, wraz z pocztami sztandarowymi, udali się do Zespołu Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Hańsku, gdzie zwiedzili Izbę poświęconą ks. Janowi Dolinowskiemu oraz obejrzeli spektakl pt. *Co by było, gdyby pszczół nie było?* w wykonaniu dzieci ze Szkoły Podstawowej w Kulczynie.

Dziewiąty Dzień Pszczelarza w Hańsku rozpoczęła konferencja naukowa, w trakcie której referat na temat *Syndrom masowego ginięcia pszczół* wygłosił mgr inż. Mariusz Chachuła, pracownik Zespołu Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Pszczelej Woli. W holu GOK-u można było obejrzeć prace dzieci ze szkół podstawowych, biorących udział w konkursie plastycznym pt. „Znaczenie pszczelarstwa w życiu człowieka”, a dzięki staraniom Dyrektora GOK-u w Hańsku, Ariela Struskiego, po raz pierwszy można było obejrzeć festyn w internecie. Przekaz na żywo z Hańska realizowała Grupa iTv przy udziale firm NPLAY iNTEN z Lublina. Do realizacji transmisji wykorzystana została „latająca” kamera Magic Copter Grupy iTv.

W dniu 20 lipca 2014 roku odbył się X Jubileuszowy Dzień Pszczelarza w Hańsku, powiązany z obchodami 200-lecia urodzin ks. Jana Dolinowskiego. Obchody poprzedził konkurs wakacyjnych warsztatów plastycznych dzieci pt. „Znaczenie pszczelarstwa w życiu człowieka”, zorganizowany przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Hańsku oraz Gminny Ośrodek Kultury. Uroczystości związane z obchodami rozpoczęły się

WÓJT GMINY HAŃSK
GMINNY OŚRODEK KULTURY W HAŃSKU
STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW ZIEMI HAŃSKIEJ
NADBUŻAŃSKI ZWIĄZEK PSZCZELARZY

ZAPRASZAJĄ
na

Dzień Pszczelarza

dn. 24.08.2008r. (niedziela)

godz. 14⁰⁰ **Msza św.** w kościele
parafialnym
w Hańsku z udziałem księdza parafii
unickiej
w Kostomłotach

godz. 15⁰⁰ **Festyn** – plac przy Remizie
OSP w Hańsku

w programie:

- Występy zespołów
- Degustacja miodu
- Konkursy
- Kiermasze
- Wystawy
- Zabawa w sali gok do godziny 2⁰⁰

www.gok.hanski.internetdsl.pl

tradycyjnie o godzinie 10.00, w sali widowiskowej GOK-u, konferencją naukową pt. *Warunki, metody i sposoby prowadzenia działalności marketingowej produktów uzyskanych w gospodarce pasiecznej pszczelarza*. Tytułowy referat wygłosiła mgr inż. Bożena Stępień, Wicedyrektor Zespołu Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Pszczelej Woli. Następnie głos zabrał Prezes Stowarzyszenia Pszczelarzy Lubelskich – Zbigniew Jankiewicz, który omówił osiągnięcia i zasługi ks. Jana Dolinowskiego dla pszczelarstwa, a następnie wspomniął o uchwale przyjętej przez Kapitułę Polskiego Związku Pszczelarskiego dotyczącej utworzenia statuetki ks. Jana Dolinowskiego za najwybitniejsze osiągnięcia konstrukcyjne w Polsce dla polskiego pszczelarstwa. Pierwszą taką statuetkę otrzymał Wójt Gminy Hańsk – Marek Kopieniak z rąk Prezydenta Polskiego Związku Pszczelarskiego – Tadeusza Sabata i Prezesa Stowarzyszenia Pszczelarzy Lubelskich – Zbigniewa Jankiewicza za wkład poniesiony w „konstrukcję” takiego przedsięwzięcia, jakim jest Dzień Pszczelarza poświęcony ks. Janowi Dolinowskiemu. Napis na statuetce brzmi: „Najwspanialszej Pszczelarskiej Gminie Hańsk – Polski Związek Pszczelarski, Polski Związek Pszczelarski Stowarzyszenie Pszczelarzy Lubelskich, Ks. Jan Dolinowski 1814-1875 Twórca Pierwszego Ula Ramowego Hańsk 2014”. Również na wniosek prezesa SPL w Lublinie – Zbigniewa Jankiewicza, Polski Związek Pszczelarski w Warszawie przyznał odznaczenia związkowe za wkład wniesiony w rozwój i konsolidację braci pszczelarskiej oraz wzrost zainteresowania pszczelarstwem i promocję produktów pszczelich. Pamiątkowe medale z okazji 200-lecia urodzin ks. Jana Dolinowskiego, ufundowane przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Hańskiej w Hańsku, wręczono osobom, które od dziesięciu lat brały czynny udział w organizowaniu i wspieraniu Dnia Pszczelarza w Hańsku. Następnie zostały wręczone listy gratulacyjne z okazji 25-lecia polskiej transformacji, w uznaniu za aktywne propagowanie idei i ducha przedsiębiorczości w środowisku lokalnym oraz zaangażowanie i wkład w rozwój polskiej gospodarki, podpisane przez Wiceministra Janusza Piechocińskiego i Wójta Gminy Hańsk – Marka Kopieniaka.

O godzinie 13.00 w kościele parafialnym odprawiona została uroczysta msza święta koncelebrowana w intencji pszczelarzy oraz 200.

WÓJTA GMINY HAŃSK
GMINNY OŚRODEK KULTURY W HAŃSKU
STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW ZIEMI HAŃSKIEJ
STOWARZYSZENIE PSZCZELARZY LUBELSKICH W LUBLINIE
NADBUŻAŃSKI ZWIĄZEK PSZCZELARZY W CHELMIE

ZAPRASZAJĄ NA FESTYN

„Obchody 200-lecia urodzin ks. Jana Dolinowskiego”

20.07.2014 r. (Niedziela) Godz. 15⁰⁰

Miejsce: Hańsk Pierwszy, ul. Kościelna (plac przy OSP)

W programie:

- 10⁰⁰ - Konferencja pszczelarza: „Warunki, metody i sposoby prowadzenia działalności marketingowej produktów uzyskanych w gospodarce pasiecznej pszczelarza” (GOK w Hańsku)
- 13⁰⁰ - Msza święta w kościele parafialnym w Hańsku
- Złożenie kwiatów przy pomniku ks. J. Dolinowskiego
- 15⁰⁰ - Festyn
- Otwarcie i powitanie uczestników festynu przez Wójta Gminy Hańsk
- Występy artystyczne zespołów lokalnych
- 16⁰⁰ - 18⁰⁰ - Zwiedzanie izby regionalnej (Szkoła Podstawowa w Hańsku)
- Zwiedzanie kościelnej wieży widokowej w Hańsku
- 17³⁰ - Kabaret „Świerszczchrząszcz” (Półfinałoci „Mam Talent”)
- 18³⁰ - Koncert kapeli „Drewutnia” (Uczestnicy programu „Must Be The Music”)
- 20⁰⁰ - Koncert zespołu „Don Vasył Junior i Cygańskie Gwiazdy”
- 21⁰⁰ - Koncert gwiazdy disco & dance „Jorrgus” „Na zabawie”, „Ja chcę mieć żonę”, „Kiedy patzę na nią”
- 22⁰⁰ - Pokaz sztucznych ogni „Efekt” Chelm
- 22¹⁰ - Zabawa taneczna z „Grupą Ricco”

Atrakcje towarzyszące:

- Kiermasz produktów pszczelarskich oraz rękodzieła artystycznego
- Bufet & Grill - Gościniec Podkowa
- Konkursy: „Wiedzy o pszczołach”, „Wypieki z miodu”, „Najsmaczniejszy miód z pasieki”
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego: „Znaczenie pszczelarstwa w życiu człowieka”
- Atrakcje dla dzieci - Pszczółka Maja, Plac zabaw Ufo Buffo: Klown Gigant, Euro Bunge i inne...

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - Europa inwestująca w obszary wiejskie. Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 Leader - PROW na lata 2007-2013. Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju. Tytuł operacji: Festyn - Obchody 200-lecia urodzin ks. Jana Dolinowskiego.

lubelskie
Smakuj życie!

rocznicy urodzin ks. Jana Dolinowskiego. Na tę uroczystość przybyły poczty sztandarowe ze Stowarzyszenia Pszczelarzy Lubelskich w Lublinie, Koła Pszczelarzy z Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Lublinie, Związku Pszczelarzy Podlaskich w Białej Podlaskiej, Koła Pszczelarzy im. K. Lewickiego w Łukowie, Regionalnego Związku Pszczelarzy w Siedlcach oraz OSP w Hańsku. Zostały one wprowadzone przez celebrantów wraz z wiernymi do świątyni. Mszę celebrował ks. dziekan Karol Klewek, proboszcz parafii w Hańsku, a w koncelebrze uczestniczyli: ks. mitrat dr Stefan Jan Batruch, administrator parafii greckokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lublinie oraz ks. dr Jerzy Sieczyński z San Antonio w USA. W świątyni obecny był też ks. Zbigniew Nikoniuk, proboszcz parafii greckokatolickiej obrządku bizantyjsko-słowiańskiego pw. św. Męczennika Nikity w Kostomłotach. Homilię wygłosił ks. Stefan Jan Batruch, przybliżając postać ks. Dolinowskiego, jego zasługi – nie tylko dla rozwoju pszczelarstwa. W czasie mszy św., tak jak zawsze, pszczelarze z poszczególnych kół tradycyjnie złożyli dary z produktów trudu pszczelego. Na zakończenie odśpiewano Rotę oraz Hymn Pszczelarzy. Następnie poczty sztandarowe, w asyście księży celebrantów oraz uczestników mszy św., udały się pod pomnik ks. Jana Dolinowskiego, gdzie złożono kwiaty. Ks. Zbigniew Nikoniuk z wiernymi unitami, przybyłymi na tę uroczystość z Kostomłotów, zaśpiewali w obrządku bizantyjsko-słowiańskim modlitwę za zmarłych i za spokój duszy ks. Jana Dolinowskiego. Po zakończonej modlitwie, ks. Nikoniuk pokrótce omówił życie ks. Dolinowskiego, nawiązując do jedności kościołów dwóch tradycji i dwóch obrządków. Po wystąpieniu ks. Nikoniuka, Prezes Stowarzyszenia Pszczelarzy Lubelskich – Zbigniew Jankiewicz, wygłosił krótki referat na temat życia, działalności oraz zasług ks. Jana Dolinowskiego dla rozwoju pszczelarstwa nie tylko w Polsce.

W części religijnej Dni Pszczelarza składane były w kościele dary trudu pszczelego, a także miały miejsce występy chóru parafialnego kościoła unickiego w Kostomłotach pod kierownictwem archimandryty o. Romana Piętki (2005, 2007) oraz chóru z Białej Podlaskiej pod kierownictwem ks. Andrzeja Danieluka (2010).

Dniom Pszczelarza towarzyszą pokazy wirowania miodu, wystawy dziecięcych prac plastycznych, wystawy wydawnictw i sprzętu pszczelarskiego, nowości rolniczych, a także pokazy i kiermasze produktów pszczelich i rękodzieła artystycznego. Do stałych elementów uroczystości weszły konkursy o tematyce pszczelarskiej: „Wiedzy o Pszczole”, „Najsmaczniejszy miód” i „Tradycyjne wypieki miodowe”.

Części: oficjalne, oświatowe i religijne Święta Pszczelarzy kończą bloki imprez artystyczno-rozrywkowych. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat, na hańskiej scenie wystąpiło wiele zespołów wokalnych, śpiewających i kapel ludowych: Kresowianki z Włodawy, Seniorzy z Urszulina, Seniorki z Dubeczna, Zespół Obrzędowy z Hańska, Kapela Objeściowa z Hańska, kapela Hańszczanie, kapela ludowa Brama z Ukrainy, Poleska Nuta z Kołacz, chór z Wereszczyna, kapela Sami Swoi z Sawina, Zespół Biesiadny z Łomaz, Polesia Czar z Włodawy, Iskra z Powiatowego Ośrodka Wsparcia z Włodawy, zespół Lubawa z Lubomla (Ukraina), Żurawianki z Ukrainy, kapela Podzamcze z GOK w Mełgwi, Kapela Ludowa z Lisznej, Wesole Sąsiadki z Kulczyna, Koło Aktywnych Kobiet z Hańska, Cort z Dubeczna, kabaret Łzy Sołtysa, Jadwiga Kędzierawska z Wólki Petryłowskiej, Józef Łapiński z Dubeczna.

Swoje artystyczne umiejętności zaprezentowały także inne miejscowe i zaproszone zespoły: zespół instrumentalno-wokalny Bajka z Dubeczna, Młodzieżowy Zespół Wokalny z GOK w Hańsku, kabaret Masakra z Poniatowej, Zespół Tańca Nowoczesnego „Silence” z Włodawy, zespół Kram z Domu Kultury w Dubecznie, kabaret Mimika z Lublina, Grupa Żonglerska „Mali Wytrwali” z Zaliszcza, zespół taneczny Avante z Ukrainy z wokalistką i bandużystką I. Kotlicką, grupa RICCO, Music Band z Chełma oraz zespół Masters, który zaprezentował znany hit pt. Żono moja, kabaret Z konopi z Kielc, Ricco z Chełma, Kabaret Łzy Sołtysa, kabaret Świerszczy Chrząszcz ze Szczebrzeszyna, zespół folkowy Drewnutnia grający muzykę słowiańskich terenów pogranicza.

Hańsk gościł również zespoły disco-polo znane szerszej publiczności takie jak: Mega Dance, Mig, Jorrgus zespół Disco & Dance, a także Don Vasył Junior z gwiazdami muzyki cygańskiej. Niewątpliwą gwiazdą w 2011 roku była Krystyna Giżowska, a w 2013 roku – popularny, szczególnie w latach 70. i 80. minionego wieku – Janusz Laskowski.

Każdy Dzień Pszczelarza kończyła wspólna zabawa taneczna, często poprzedzona pokazami sztucznych ogni, przygotowanymi przez firmę Efekt. Impreza na stałe weszła do kalendarza imprez Gminy Hańsk i Polskiego Związku Pszczelarskiego. Miejmy nadzieję, że inicjatywa organizacji Dni Pszczelarza w Hańsku, wymyślona przed laty przez grono miejscowych działaczy (regionalistów - Sławomira Sobolewskiego i Jarosława Responda, pszczelarzy - Kazimierza Panasiuka i Ryszarda Szwędrowskiego oraz ówczesnego dyrektora Gminnego Ośrodka kultury w Hańsku - Romualda Prylla i Wójta Gminy Hańsk – Marka Kopieniaka) wpisze się na stałe do kalendarza imprez regionalnych, a Gmina Hańsk, kojarzona z nazwiskiem wielkiego pszczelarza-konstruktora Jana Dolinowskiego, będzie przez pokolenia nazywana **Gminą Miodem Pachnącą**.

Izba Regionalna Ziemi Hańskiej - część poświęcona pamięci pszczelarza ks. Jana Dolinowskiego, fot. S. Sobolewski.

Dni Pszczelarza w obiektywie

Mszę św. celebrował ks. dziekan Bogusław Bolesta i o. archimandryta Roman Piętka.
I Dzień Pszczelarza, 2005 r.

Pokaz odsklepiania plastrów miodu. II Dzień Pszczelarza, 2006 r.

Przekazanie darów. III Dzień Pszczelarza, 2007 r.

Miodobranie – widowisko obrzędowe w wykonaniu Zespołu Obrzędowego z GOK w Hańsku. III Dzień Pszczelarza, 2007 r.

Degustacja miodu. III Dzień Pszczelarza, 2007 r.

Miodobranie – widowisko obrzędowe w wykonaniu Zespołu Obrzędowego z GOK w Hańsku. IV Dzień Pszczelarza, 2008 r.

Kiermasz akcesoriów pszczelarskich. V Dzień Pszczelarza, 2009 r.

Uroczystość przed Dębem im. ks. Jana Dolinowskiego. VI Dzień Pszczelarza, 2010 r.

Festyn, kiermasze i występy zespołów artystycznych. VI Dzień Pszczelarza, 2010 r.

Wystąpienie Wójta Gminy Hańsk - Marka Kopieniaka. VII Dzień Pszczelarza, 2011 r.

Wręczenie nagród i dyplomów najlepszym pszczelarzom. VII Dzień Pszczelarza, 2011 r.

Odświeżenie pomnika ks. Jana Dolinowskiego. VIII Dzień Pszczelarza, 2012 r.

Konferencja naukowa. VIII Dzień Pszczelarza, 2012 r.

Pochód. VIII Dzień Pszczelarza, 2012 r.

Złożenie wieńca pod pomnikiem ks. Jana Dolinowskiego. VIII Dzień Pszczelarza, 2012 r.

Wręczenie medali pamiątkowych z okazji 200. rocznicy urodzin ks. Jana Dolinowskiego. X Dzień Pszczelarza, 2014 r.

Występ zespołu Don Vasył Junior i gwiazd muzyki cygańskiej. X Dzień Pszczelarza, 2014 r.

W pasiece

Osadzanie roju

Ule w pasiece Franciszka K. Panasiuka, Kulczyn Kolonia.